

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

מדד ההשפעה הסביבתית דירוג חברות התעשייה בישראל

מדד לשנת 2018

המשרד להגנת הסביבה מפרסם זו השנה השמינית דירוג סביבתי של חברות ציבוריות תעשייתיות מובילות

- הדירוג, המתפרסם בפעם השמינית ברציפות, מביא לידיעת הציבור מידע על אודות התנהלותן וביצועיהן הסביבתיים של חברות אלו באופן מובן ופשוט.
- מתודולוגיית המדד מבוססת על מדד הערכת סיכונים סביבתיים של הסוכנות להגנת הסביבה הבריטית (מדד ה-OPRA) המשמש לתהליכים פנימיים.
- במדד נכללות חברות ציבוריות או ממשלתיות אשר חייבות בדיווח למרשם פליטות והעברות לסביבה (מפל"ס) או מפעילות תחנות דלק. סך הכול:

יותר מ-40 חברות ציבוריות
יותר מ-100 מפעלים
יותר מ-700 תחנות דלק

- בין המצטרפים החדשים למדד: אסדת תמר (מקום 8), אסדת מרי B (מקום 29)

מרכיבי המדד

ההשפעה הסביבתית של החברה - פליטות מזהמים לאוויר, לים, לנחל, לקרקע, הזרמות שפכים, העברות פסולת, שימוש בחומרים מסוכנים, רגישות מיקום המפעל - קרבה לאוכלוסייה ולמקורות מים.

פיקוח ואכיפה - הפרות של הוראות החוק והתקנות בנושאי הגנת הסביבה שהתגלו במסגרת פיקוח ואכיפה של המשרד להגנת הסביבה.

ניהול סביבתי - פעילות לשיפור הביצועים הסביבתיים שלא מכוח חובה על פי כל דין: קיומן של מערכות לניהול סביבתי, ביצוע התייעלות סביבתית, דיווח סביבתי וולונטרי.

$$\left(\text{פליטות לסביבה מפל"ס} + \text{חומ"ס רעלים} + \text{רגישות המיקום} \right) \times \text{דירוג פיקוח ואכיפה} \times \left(1 - \text{ניהול סביבתי ודיווח} \right) = \text{מדד ההשפעה הסביבתית}$$

פליטת מזהמים לסביבה (פליטות לאוויר, לשפכים, למקור מים, לים, לקרקע והעברות פסולת)

שימוש ואחסון של רעלים וחומרים מסוכנים

קרבה לאוכלוסייה, רגישות הידרולוגית (מי תהום ומקורות מים) והזרמת שפכים לסביבה ימית

הפרות הוראות חקיקה סביבתית שהתגלו בפיקוח ואכיפה של המשרד להגנת הסביבה

אימוץ תקנים מתקדמים לניהול סביבתי ודיווח (ISO 50001, ISO 14001), דיווח סביבתי וולונטרי וכד')

מדד המפעלים - העשירייה הפותחת

ניקוד גבוה = פוטנציאל סיכון סביבתי גבוה

שיעור שינוי
מ-2017

+7%

533

רותם אמפרט נגב בע"מ

+19%

508

פז בית זיקוק אשדוד בע"מ

+6%

498

בתי הזיקוק לנפט

-13%

343

כרמל אוליפינים

+29%

317

מפעלי ים המלח בע"מ

0%

307

גדיב

+25%

296

שמן תעשיות בע"מ

-

255

אסדת תמר

-6%

246

שניב תעשיות נייר בע"מ

78%

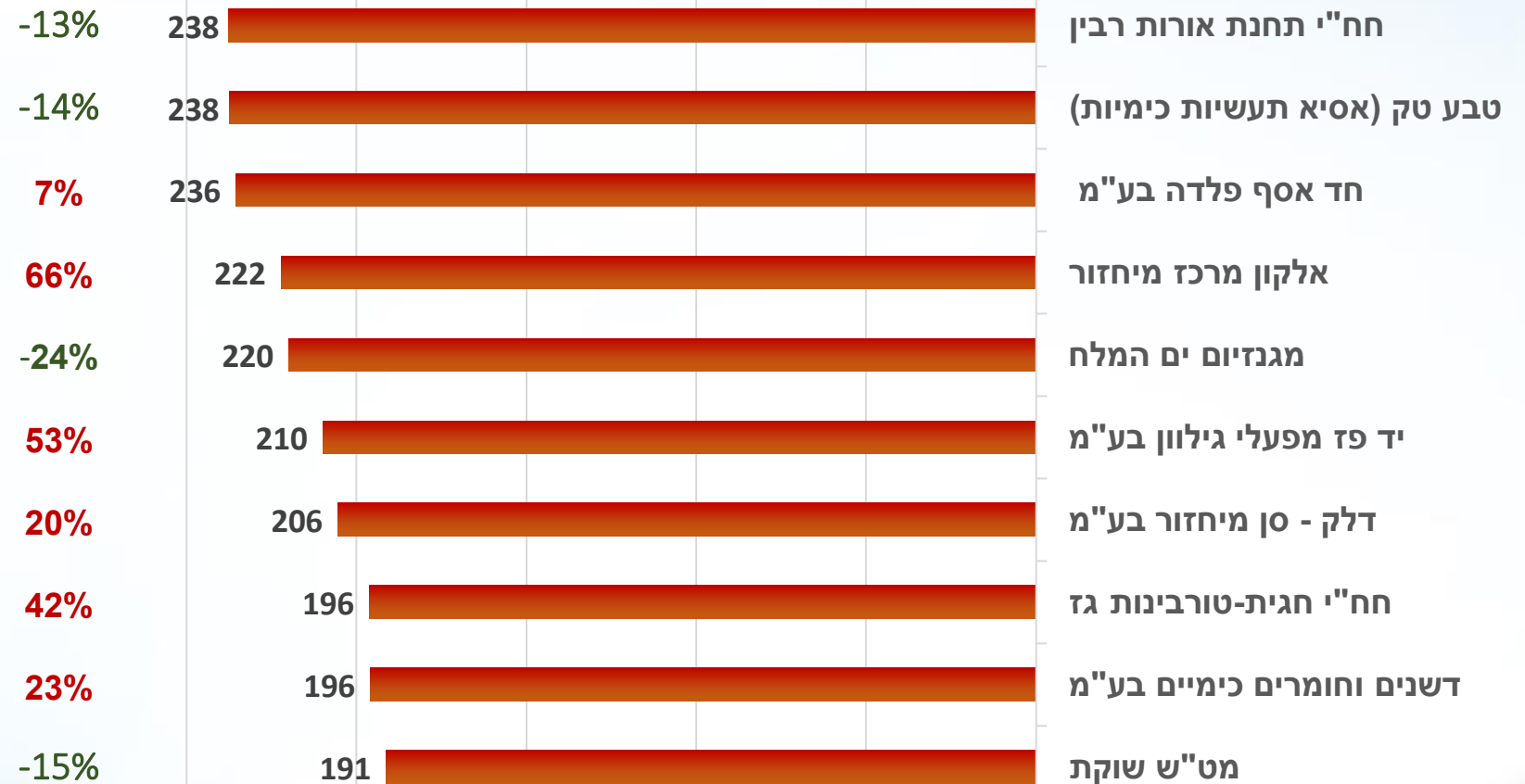
244

מתקן טיהור שופכין איילון בע"מ

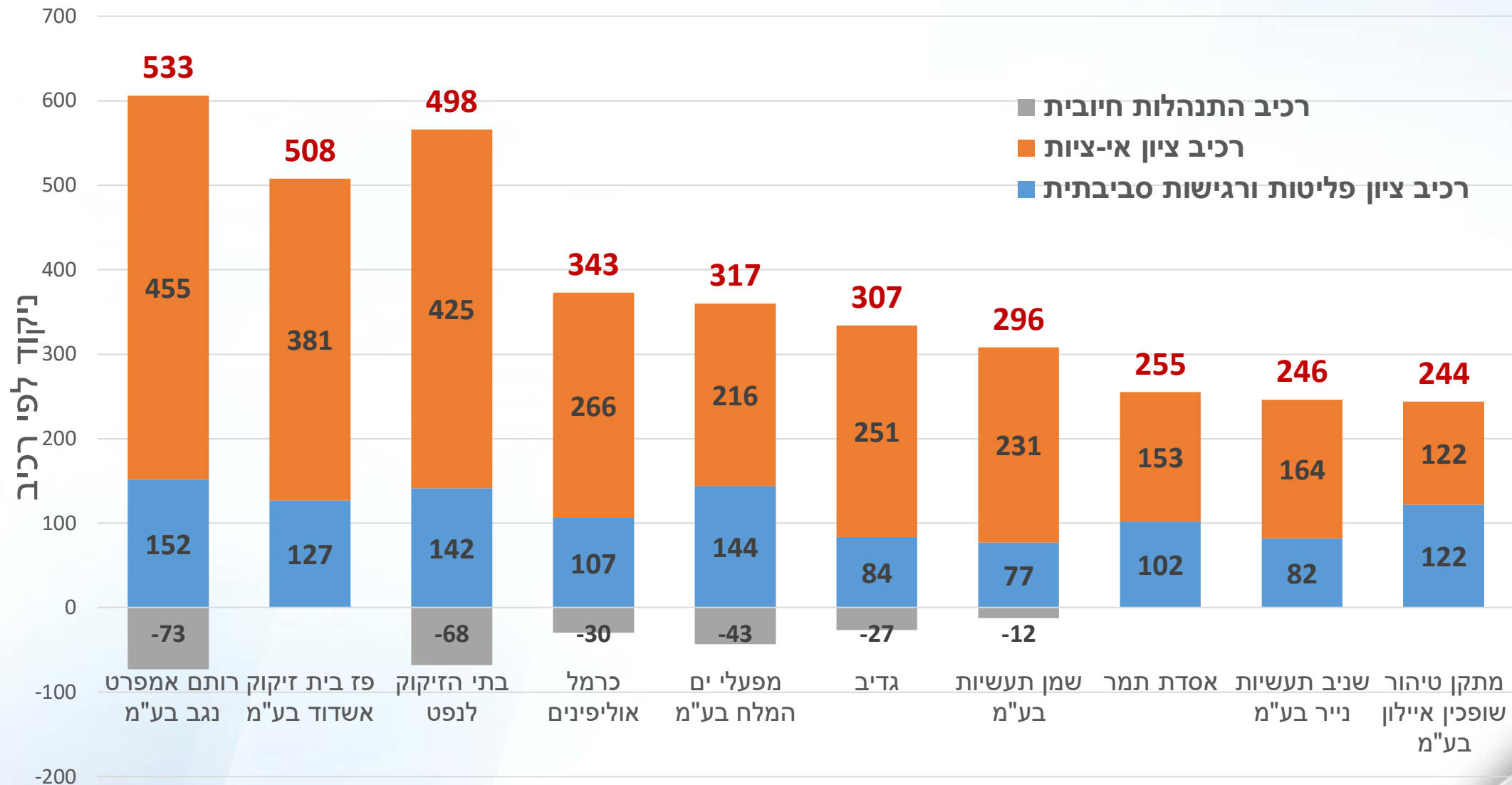
מדד המפעלים - העשירייה השנייה

ניקוד גבוה = פוטנציאל סיכון סביבתי גבוה

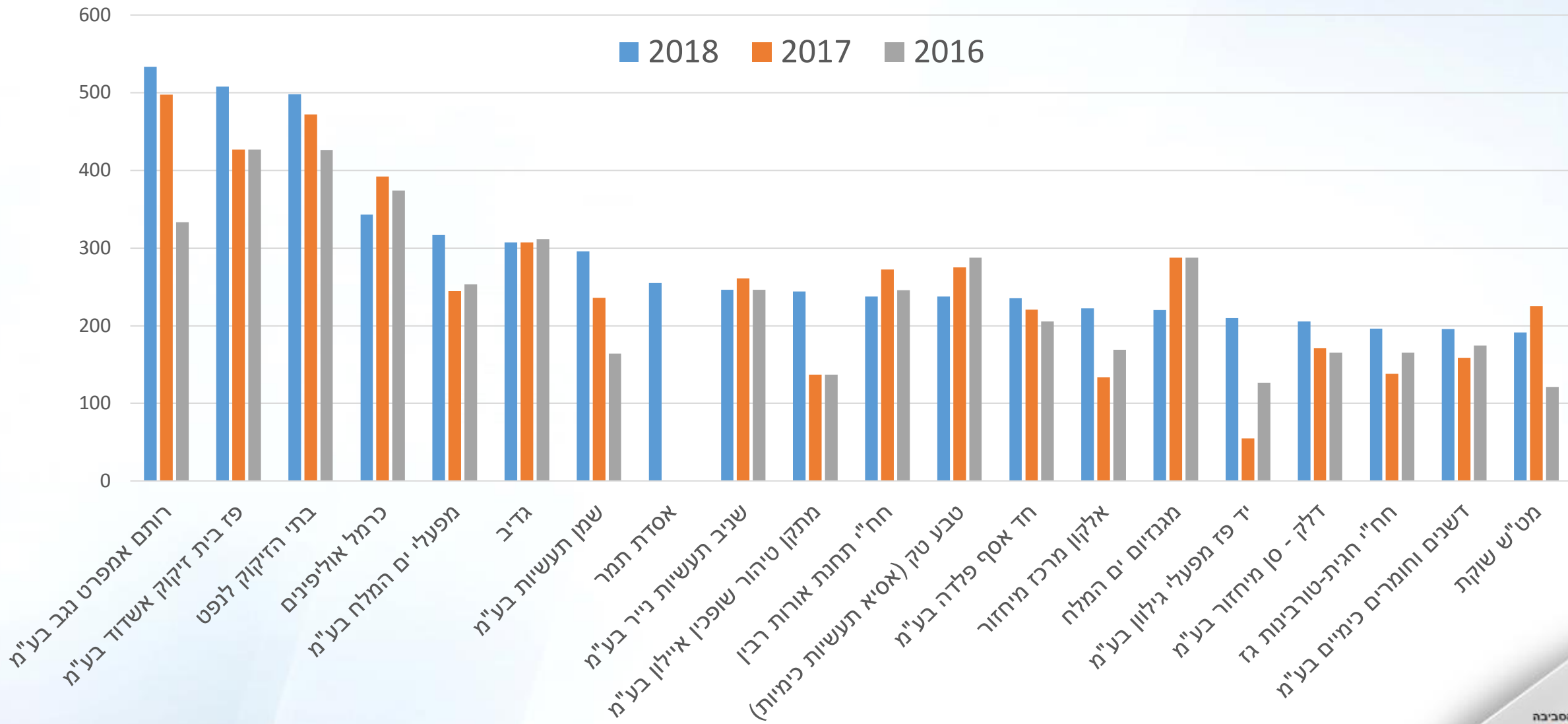
שיעור שינוי
מ-2017

מדד המפעלים - עשרת הגדולים - רכיבי הציון

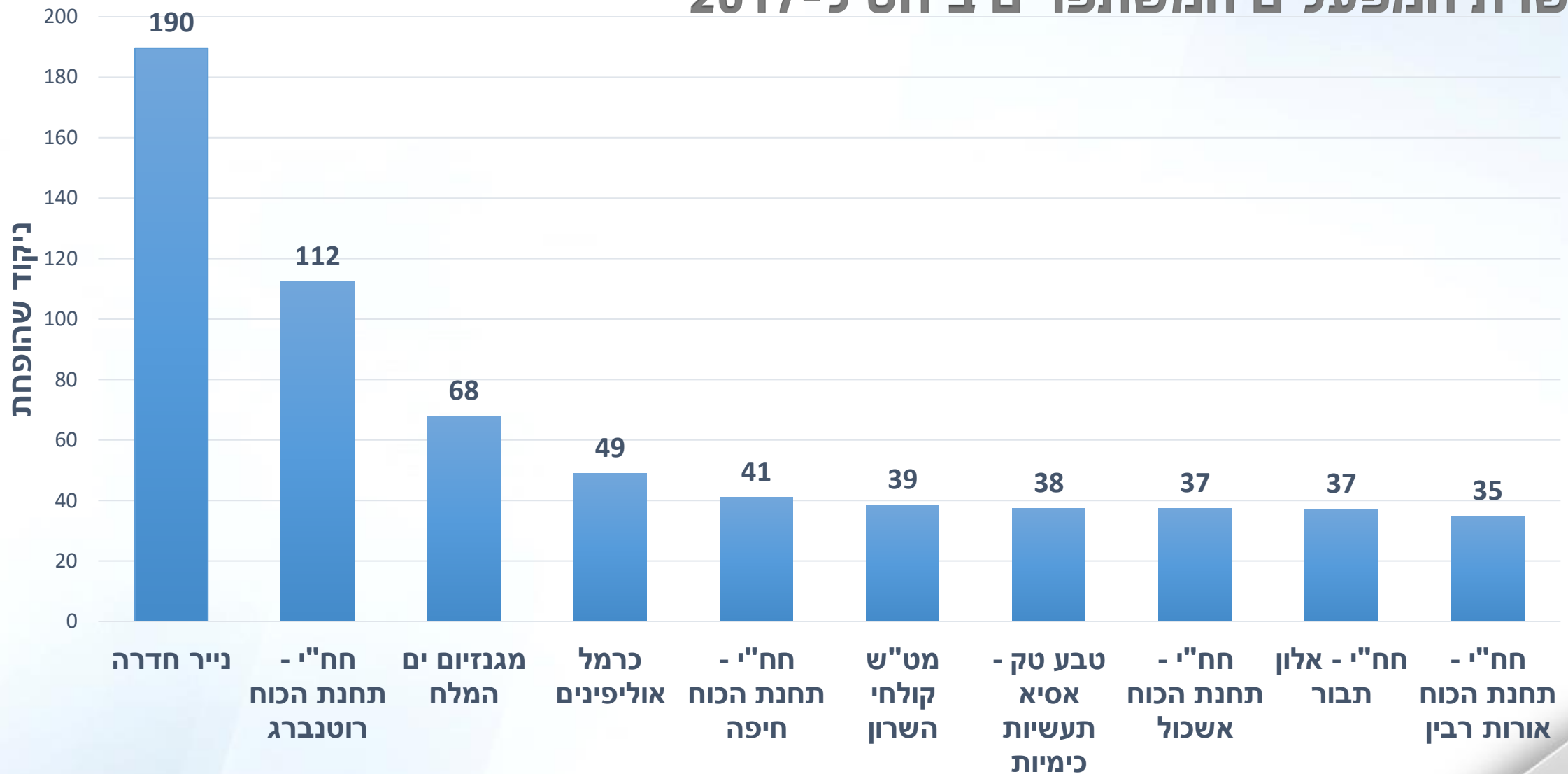

מדד המפעלים 20 המובילים - השוואה בין שנים

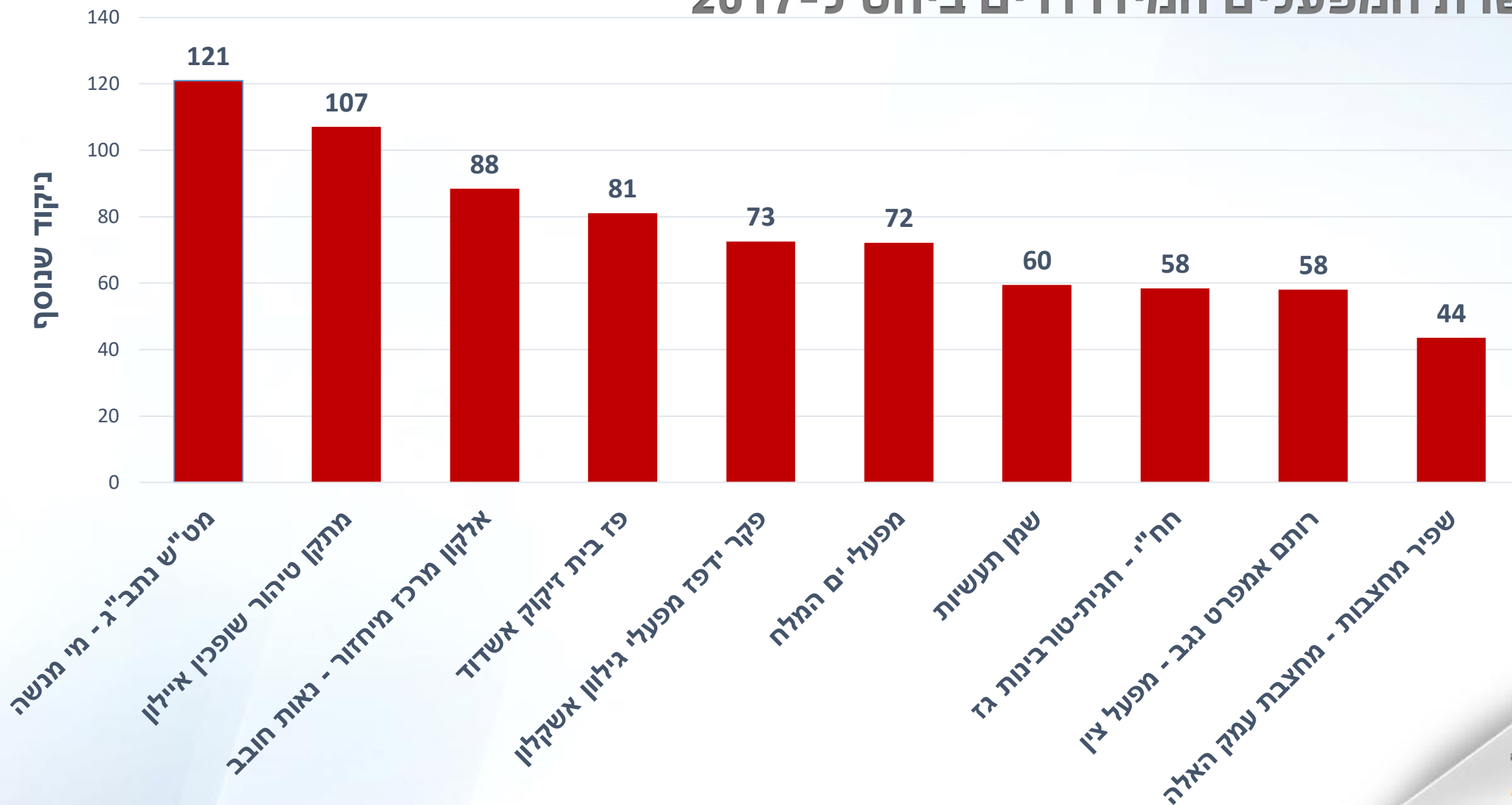
*חח"י = חברת חשמל לישראל

עשרת המפעלים המשתפרים ביחס ל-2017

*חח"י = חברת חשמל לישראל

עשרת המפעלים המידרדרים ביחס ל-2017

*חח"י = חברת חשמל לישראל

דירוג חברות ציבוריות: 20 החברות בעלות דירוג ההשפעה הסביבתית השלילית הגבוה ביותר

ניקוד גבוה = פוטנציאל סיכון סביבתי גבוה

- ניקוד החברות הציבוריות מציג את שיעור החשיפה, בבעלות ישירה או עקיפה, של חברות ציבוריות הנסחרות בבורסה, להשפעה הסביבתית של המתקנים בבעלותם.
- הניקוד מייצג את סכום ההשפעה הסביבתית של מפעלים בבעלות החברה, משוקלל לפי שיעור בעלות.
- יתכן כי מספר חברות יחזיקו באותו המפעל באופן מקביל או בשרשור אחזקות.

* כולל תחנות דלק

רותם אמפרט נגב

2016	2017	2018	
4	1	1	מיקום בדירוג

רותם אמפרט נגב בע"מ

מפעל רותם אמפרט ממוקם במקום הראשון עם עלייה של 7% בניקוד משנה שעברה.

בשנת 2018 התקיימה אכיפה על הפרות של חריגה בפליטה לאוויר, נוסף על הניקוד משנת **2017** על קריסת קיר בבריקה במפעל שהובילה לשפך מסיבי של חומר חומצי ומסוכן לנחל אשלים. אירועים נוספים משנת 2018 כוללים הפרות על תנאי היתר הפליטה, אי עמידה בזמנים של הגשת מסמכים ודיווחים ואירועי חומ"ס נקודתיים. כמו כן למפעל ניקוד גבוה הנובע מכמות פליטות והעברות לסביבה.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:

- החברה לישראל בע"מ
- כימיקלים לישראל בע"מ

פז בתי זיקוק אשדוד

2016	2017	2018	
1	3	2	מיקום בדירוג

פז בית זיקוק אשדוד ממוקם גם השנה בעשירייה הראשונה, עם עלייה של 19% בניקוד.

בשנת 2018 הוצא למפעל צו מנהלי בעקבות חריגות בפליטות לאוויר, והתבצע הליך אכיפתי בעקבות אי ביצוע דיגומים וחריגות בפליטות לאוויר כנדרש בתנאי המפעל. כמו כן תועדו הפרות נוספות הכוללות חריגות והפרות תשתית בתחום הפליטות לאוויר, תחזוקה לקויה בתחום החומרים המסוכנים, וכן ניטור ודיווח שאינו עומד בדרישות.

כמו כן למפעל ניקוד גבוה הנובע מכמות פליטות והעברות לסביבה.

ניקוד נוסף ניתן על הפרות מהשנים **2016-2017** בעיקר בתחום החומרים המסוכנים ותשתיות של ארובות המפעל.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:

- פז חברה לנפט בע"מ

הסבר לניקוד המפעל במדד ההשפעה הסביבתית בז"ן - בתי זיקוק לנפט בע"מ, חיפה

2016	2017	2018	
2	2	3	מיקום בדירוג

בתי זיקוק לנפט ממוקם במקום ה-3 גם השנה עם עלייה של 6% בניקוד משנה שעברה.

בשנת 2018 הורשע המפעל בפלילים על זיהום נחל גדורה וקישון בשפכים, אירוע שהתקיים בשנת 2010. בנוסף בוצע שימוע למפעל על אירוע חומרים מסוכנים, והוצאו התראות על הפרות של חריגות בפליטה לאוויר, תפעול לקוי ואי ביצוע ניטור פליטות לאוויר.

במהלך השנה תועדו הפרות רבות נוספות בעיקר של חריגות בפליטות לאוויר של מזהמים שונים, וכן הפרות הנוגעות לטיפול בשפכים ולחומרים מסוכנים. כמו כן למפעל ניקוד גבוה הנובע מכמות פליטות והעברות לסביבה.

ניקוד נוסף ניתן על הפרות מהשנים **2016-2017** אשר כוללות הפרות תפעול ותחזוקה של חומרים מסוכנים ותשתית ארובות לקויה, אירוע הזרמה לנחל בערכי מזהמים גבוהים מהמותר, אירוע שריפה, אי ביצוע ניטור לבנזן ועוד.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:

- החברה לישראל בע"מ

הסבר לניקוד המפעל במדד ההשפעה הסביבתית כרמל אולפינים, חיפה

2016	2017	2018	
3	4	4	מיקום בדירוג

מפעל כרמל אולפינים ממוקם במקום ה-4 במדד. המפעל הראה **שיפור (ירידה) של 13% בניקוד** ביחס לשנה שעברה.

בשנת 2018 תועדו במפעל הפרות הנוגעות לתפעול הלפיד ומתקני טיפול שמשמעותן השפעה על פליטות לאוויר. כמו כן תועדו הפרות הנוגעות לחומרים מסוכנים עליהם המפעל זומן לשימוע.

ניקוד נוסף ניתן על הפרות מהשנים **2016-2017** על הרשעה בפלילים על הפרות של חריגות בפליטות לאוויר, עיצום כספי שניתן על הפרות של מערכת הבקרה ומצלמות הלפיד, צווים מנהליים על חריגות בניטור סביבתי ופליטות חומרים אורגניים נדיפים, התראה ושימוע בתחום הפליטות לאוויר.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:
• החברה לישראל בע"מ

מפעלי ים המלח

2016	2017	2018	
12	12	5	מיקום בדירוג

מפעלי ים המלח בע"מ

מפעלי ים המלח עלו **למקום ה-5** עם **עלייה של 29% בניקוד** המכניסה אותם לעשירייה הראשונה של מדד ההשפעה הסביבתית.

בשנת 2018 תועדו במפעל הפרות הנוגעות בעיקר לתחזוקה, תפעול ותשתית בתחום החומרים המסוכנים והאוויר. בנוסף, ניקוד משמעותי ניתן למפעל כתוצאה מכמות הפליטות וההעברות לסביבה.

ניקוד נוסף ניתן על הפרות מהשנים **2016-2017** שכללו בעיקר אי הגשת תוכניות לטיפול בתחום האוויר כנדרש בהיתר הפליטה של המפעל.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:

- החברה לישראל בע"מ
- כימיקלים לישראל בע"מ

הסבר לניקוד המפעל במדד ההשפעה הסביבתית גדיב תעשיות פטרוכימיה, חיפה

2016	2017	2018	
5	5	6	מיקום בדירוג

גדיב תעשיות פטרוכימיה דורגה השנה **במקום ה-6** ללא שינוי **בניקוד** ביחס לשנה שעברה.

עיקר הניקוד של המפעל נובע מחריגות בפליטות בנזן במהלך השנים 2017 ו-2018. למפעל הפרות נוספות של חריגות בפליטות לאוויר, תפעול של חומרים מסוכנים ואי יישום תוכניות הנדרשות בהיתר הפליטה.

בשנת 2017 הורשע המפעל בפלילים על הפרות של חריגות בפליטות לאוויר שתועדו בשנת 2011. כמו כן הוצא צו מנהלי למפעל על הפרות בניטור סביבתי של בנזן.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:
• החברה לישראל בע"מ

שמן תעשיות שמנים, חיפה

2016	2017	2018	
21	13	7	מיקום בדירוג

מפעל שמן תעשיות עלה לעשירייה הראשונה עם עלייה של **25% בניקוד**.

בשנת 2018 המפעל הורשע בפלילים על הפרות שהתקיימו בשנים 2011-2014. הפרות אלו כללו מפגעי ריח, תשתית ותחזוקה לקויה, ומפגעים הנוגעים לאיכות האוויר ולשפכים.

בנוסף, המפעל זומן לשימוע על הזרמה לים של חומר אורגני, וכן ניתנה התראה על הפרות תשתית. בשנה זו תועדו הפרות נוספות של תשתית ארובות שאינה תקינה, תשתית לקויה והפרות נוספות הנוגעות לחומרים מסוכנים, וכן חריגות בפליטות לאוויר.

ניקוד נוסף ניתן על הפרות מהשנים **2016-2017** על חריגות בדיגומי שפכים, חריגות בפליטות לאוויר, הפרות של תחזוקה לקויה ותשתית ארובות שאינה תקינה.

אסדת תמר

2016	2017	2018	
-	-	8	מיקום בדירוג

אסדת תמר מופיעה לראשונה בדירוג ההשפעה הסביבתית ונכנסת לעשירייה הראשונה.

לאסדה ניתן ניקוד גבוה על ברכיב פוטנציאל ההשפעה על הסביבה, שעיקרו נובע מפליטות והעברות לסביבה, כאשר האסדה קיבלה את הניקוד הגבוה ביותר שניתן על פליטות לאוויר.

אסדת תמר הפרה את הוראות הדין הסביבתי בעיקר בתחום של חומרים מסוכנים וכן חריגות בדיגומי השפכים ומי הייצור.

יש לציין כי המדד ל-2018 אינו משקף שיפור שחל בהשפעה הסביבתית של האסדה במהלך 2019 וצפוי להתבטא במדד הבא.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:

- דלק קידוחים שותפות מוגבלת
- ישראלמקו נגב 2 שותפות מוגבלת

שניב תעשיות נייר

2016	2017	2018	
13	11	9	מיקום בדירוג

שניב תעשיות נייר מדורגים במקום ה-9 למרות שיפור קל ביחס לשנה הקודמת של 6%.

בשנת 2017 למפעל ניתן עיצום כספי על הפרות של אי דיווח ע"פ הנדרש בדין הסביבתי, ובוצע שימוע על מספר רב של חריגות בדיגומי שפכים.

במהלך 3 השנים האחרונות בוצעו במפעל מספר הפרות בעיקר בתחום של חומרים מסוכנים.

מט"ש איילון

2016	2017	2018	
30	31	10	מיקום בדירוג

מט"ש איילון נכנס לעשירייה הפותחת את המדד עם עלייה דרמטית של 78% בניקוד.

עיקר הניקוד של המתקן מקורו בפליטות והעברות לסביבה כתוצאה מהזרמת קולחין בכמויות גדולות. בנוסף למפעל ישנה הפרה מתמשכת של תפעול לקוי בבוצה הגורמת למפגעי ריח משמעותיים.

חברות נסחרות המחזיקות במפעל:

- קבוצת אשטרום בע"מ

מדד ההשפעה הסביבתי - דירוג חברות הדלק

חברות הדלק ייחודיות בכך שהן מחזיקות מספר רב של תחנות דלק. מדד תחנות הדלק - מדד לתחנה ממוצעת פותח במטרה לייצר כלי השוואתי בין החברות המנטרל את גודל החברה.

המדד מורכב מהרכיבים האלה:

הפרות של חברות הדלק לדין הסביבתי שהתגלו בפיקוח ואכיפה של המשרד להגנת הסביבה

אי התקנת מישוב אדים (המשקף פליטות מהתחנה)

ניקוד חיובי על מדיניות סביבתית כגון מערכת ניהול סביבתית ודיווח וולונטרי

$$\text{מדד חברות הדלק} = \left(1 - \begin{array}{c} \text{ניקוד} \\ \text{חיובי על} \\ \text{התנהלות} \\ \text{סביבתית} \end{array} \right) \times \left(1 + \begin{array}{c} \text{שיעור} \\ \text{אי-התקנה} \\ \text{של מישוב} \\ \text{אדים מכלי} \\ \text{הרכב} \end{array} \right) \times \begin{array}{c} \text{ציון} \\ \text{פיקוח ואכיפה} \\ \text{ממוצע} \\ \text{לתחנה} \end{array}$$

מדד תחנות הדלק 2018

המדד משקף את ההשפעה הסביבתית השלילית של תחנת דלק ממוצעת לפי חברה (ציון גבוה = השפעה שלילית רבה)

שיעור שינוי
מ-2017:

+7%

+2%

-6%

-22%

41

38

36

6

דלק

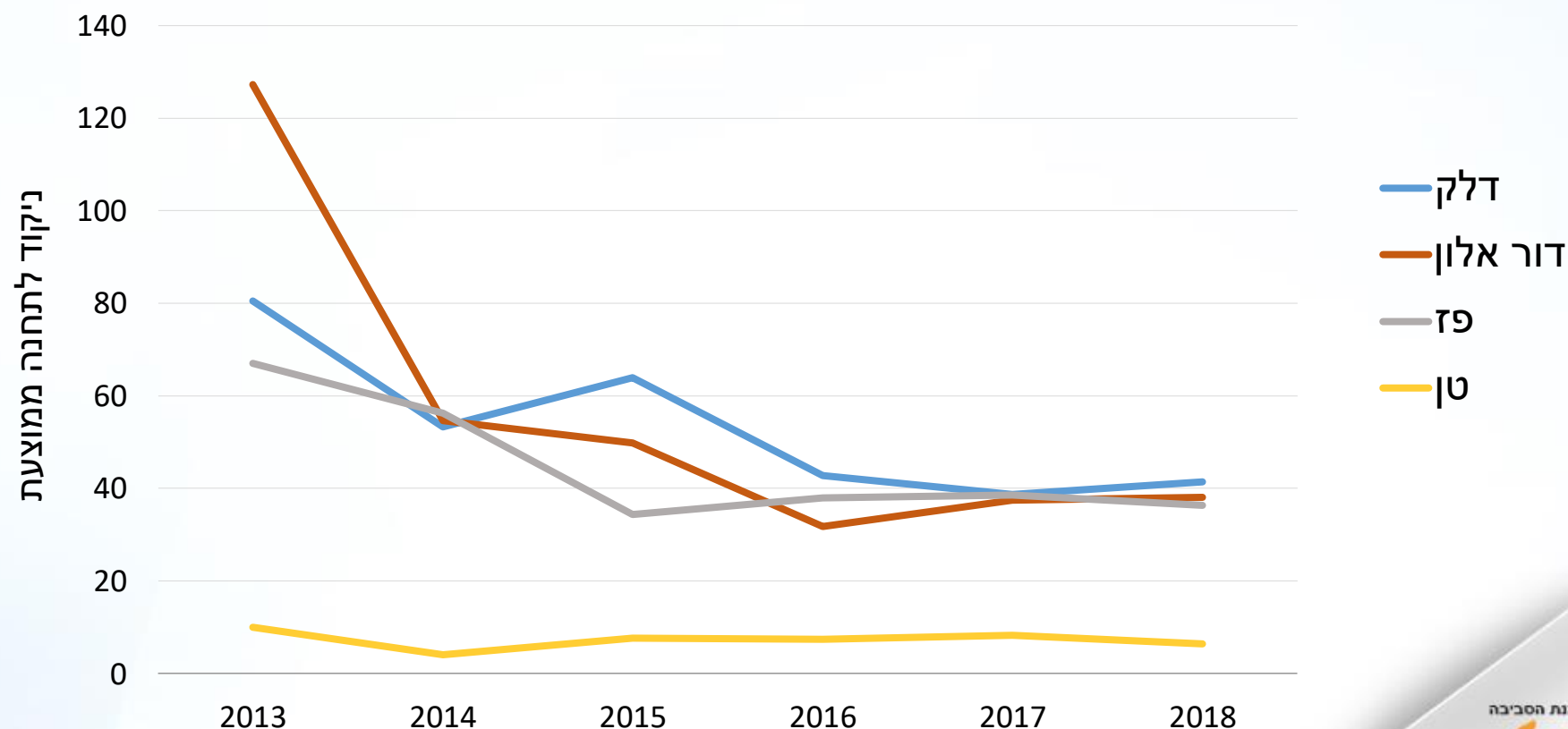
דור אלון

פז

טן

מדד תחנות הדלק לפי שנים (2013-2018)

בראיה ארוכת טווח נראית התייצבות בניקוד חברות הדלק
לאחר ירידות משמעותיות בשנים קודמות

שיעור התקנת מערכות מישוב אדים STAGE 2 כאחוז מתוך כלל התחנות שבבעלות החברות

פז, דלק וטן השלימו התקנת מערכות למישוב אדים בכלל תחנות הבנזין.

